

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:
Pe an 18 cor. 1/2 an
9 cor. 1/4 an 4-50 fil.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 24 cor
1/2 an 12 cor.,
1/4 an 6 cor.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oara 12 fil. a treia
oara 10 fil.

Tot ce privește
foaia să se adreseze
la: Redacțiunea și
administrațiunea
„Unirei” în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Societățile cooperative și băncile noastre pe acții.

Darul de 50 de mii, întregit de curând cu un altul 100 de mii coroane, al mecenatului nostru Stroiescu ne-a dat după atâtea sbateri, îndemnul cel mai puternic de a realiza întregirea vieții noastre economice cu un al doilea factor de o însemnătate cu mult mai mare chiar și decât cel pe care-l avem. E vorba de societățile cooperative în special de băncile sătești.

În băncile sătești adevărate de comun fiecare membru are o singură cvotă, împrumuturi se dau numai membrilor (depuneri se primesc și dela nemembri), directorul și membrii din consiliul de administrație (direcțiune), cel puțin până se întărește societatea respectivă, nu primesc nimic peste dividenda comună, și și mai târziu primesc numai o remunerație în proporție cu osteneala, munca depusă în interesul societății.

Având fiecare membru o singură cvotă, ori și dacă se admite ca unul să aibă cvote mai multe altul mai puține, la tot cazul fiecare membru va avea un singur vot, așa că e aproape imposibil ca unul sau altul să umble în sinul societății mai mult după folosul propriu. Fiind cu toții pe o formă interesați, fiecare se va îngriji de înflorirea societății, fiecare va veghea cu aceeași precauție ca administrația societății cooperative să fie curată. Controla se va putea face foarte ușor și din motivul, că membrii unei societăți cooperative ori sunt din acelaș sat, ori cel mult din 2—3 sate învecinate, așa că adunări generale se vor putea ținea în fiecare lună odată, ori dacă e nevoie și mai des.

Oamenii din acelaș sat, ori din mai multe sate învecinate, cunosc deplin starea și hărnicia fiecăruia, așa că știu cât îi pot da împrumut unuia sau altuia.

Dar principalele avantaje al cooperativelor sunt, că ele fiind la îndemâna sătenilor, aceștia ori când pot depune ori lua împrumut sume ori cât de mici, și încă după depuneri vor primi dobândă mai mare, iar după împrumuturi vor plăti mai puțin.

Cooperativele vor putea da după depuneri mai mult, fiindcă scopul cooperației nu e să facă câștig cât se poate de mare, ci numai să-și ajute membrii și să-i învețe la cruțare. Tot din acest motiv va putea da membrilor săi și împrumuturi mai ieftine. Dar chiar să nu poată da împrumuturi mai ieftine decât băncile pe acții, cooperația fiind în nemijlocita apropiere a sătenilor, aceștia nu vor fi nevoiți să piardă atâtea zile de lucru, nu vor trebui să cheltuiască cu plimbările atât de dese până la oraș: când cu ridicarea împrumutului, întrebarea de termin, replătirea ș. a. Cheltuielile, pierderile acestia fac cel puțin încă odată atâta cât procentele ce le ia banca. Unde mai pui, că săteanul și cu procentul ce-l plătește la o cooperativă după împrumut, tot averea sa și a lor săi o mărește!

Și numai din acestea amintite până aici, cred că sunt destul de lămurite nespuse de marile foloase, ce le vor obține țărani noștri prin înființarea de cooperative. Prin urmare e evident: cu cât țărani își vor înțelege mai eu temei interesele, cu atât mai puțin își vor face de lucru cu băncile pe acții și cu atât mai cu căldură se vor alătura la cooperative. Întărirea mișcării cooperative și prin ea întărirea bazei noastre naționale, a țărânimii, în

primul rând depinde deci dela luminarea deplină a țaranilor cu privire la ceiace poate să le dea cooperația și numai după aceea se poate trece la înființarea de societăți cooperative.

Dar, cum am amintit și mai sus, cu cât se vor întări și înmulți societățile cooperative, cu atât băncile noastre pe acții, mai ales cele mici, vor pierde mai mult din clientela dela sate. Ar urma deci o slăbire, eventual chiar o nimicire a unora dintre aceste. Aceasta însă la nici un cas, cel puțin în general, nu ne poate fi scopul. Că unele bănci mici, întemeiate mai mult din ambiții și interese personale vor fi nevoite să fuzioneze cu altele mai mari și că nu se vor mai putea înființa astfel de bănci, — chiar după enunțarea și îndrumările „Solidarității” — nu duce la o slăbire ci din contră la o consolidare a puterilor noastre economice. Mai departe băncile pe acții deși ar pierde dintre clienții dela sate ca persoane, și-ar câștiga clienți noi chiar în societățile cooperative ca corporații, fiind aceste nevoite în primul rând să-și câștige reescontul dela băncile pe acții românești.

Apoi fiind-că, după-cum am amintit, înființării de societăți cooperative trebuie să-i premeargă o propagandă puternică, așa că cel puțin la începutul acțiunii cooperative în cel mai bun cas se vor putea înființa la an 10—20 de societăți cooperative, cu cel mult 500—1000 de membri, așa că pierderea ce ar fi să o sufere băncile noastre pe acții, e absolut disparentă, față de marile foloase ce le vor aduce țărânimii noastre societățile cooperative, nu numai ca bănei sătești, dar și ca însoțiri de valorizare a produselor, de cumpărare în comun ș. a. Conducătorii băncilor noastre pe acții vor înțelege aceasta și vor ști face și

aceasta mică jertfă pentru binele și înaintarea neamului nostru, pe lângă celelalte multe și mai mari jertfe de până acum; și în sfârșit cedarea, în unele privințe, a terenului dela sate în favorul societăților cooperative și prin ele a țărânimii, le va da posibilitatea de a se ocupa mai cu temei cu întreprinderi de tot soiul, teren aproape de tot neglijat la noi și cu mult mai rentabil decât câștigul băncilor pe acții după împrumuturile mici ale țărănilor noștri.

Biserica gr.-cat. maghiară.

(Continuare.)

Respectivul ziar de aceea se folosește de tactica aceasta, ca publicul maghiar, care n'are cunoștințe de pe fața locului și n'are prilej a cetii ziare române, nu cumva să ia cunoștință despre faptul, că credincioșii noștri declarați de acel ziar de unguri nu sunt unguri, ci români, și viața lor sufletească de fel nu-i atât de deplorabilă, ca să mănecă spre anarhie, ba încă nici cu schisma nu cochetează; nu li-e „starea atât de nesuferită” și detestabilă, încât dacă s'ar octroia starea de până aci”, — adică dacă s'ar folosi și de aci înainte l. liturgică română, — atunci să fie mânâni de dreptul în brațele schizmei. De aceea ar reprimă pomenitul ziar vocea de protest al adevărului, ca opiniunea publică să nu se desmeteească din rătăcirea, în care o mănase acel ziar.

Despre credincioșii din chestie cu teții știm, că nici din poveste nu cunosc ce-i schizma, nici idee n'au despre schismatici, decum să se dorească de a se face și ei de

dragul limbei maghiare schismatici. Poporenii noștri nu numai că n'au amenințat cu trecere la schizma, dacă nu li-se dă voie să se folosească de limba maghiară în biserică, ba din toate diecezele noastre afar' de parohia Macău nici una n'a cerut de limbă liturgică cea maghiară. În privința vieții sufletești credincioșii din parohiile din chestie sunt lamura credincioșilor acestor dieceze; sunt cei mai pii, cei mai zeleși și bisericosi credincioși ai noștri; între aceia căsătorii despărțiți nu se află; de concubinari între ei nici pomană nu; cu un cuvânt sunt catolici exemplari, despre cari nici un rău nu poți zice, cu atât mai vârtos e jignitor pentru ei scornirea calumniei ca cea cu anarhia și schizma.

E lacru evident, că ungurii în lipsă de motive adevărate și bazate se folosesc de ficțiuni, ca să se poată înființa noua episcopie numai și numai pentru că aceea va fi numită maghiară. Asta împrejurare însă cred, că până acum nu se socotește de binele comun al bisericii. Au doară neașul preoților ruteni, — cari nu mai pot subzista pe teritor rutean deoarece nu cunosc limba poporului, — cu care s'ar năpusti asupra parohiilor noastre să formeze acel bine comun al bisericii, care e de a se avea în vedere la înființarea unei episcopii? Au doară binele comun al bisericii pofteste, ca să se sporească membrii camerei magnaților cu un individ? Căci aieva alt bine nu putem aștepta dela noua episcopie. Credincioșii bisericii vor rămânea tot aceia cari sunt și acum, cari până acum sunt liniștiți și îndestuliți, dar atunci va fi turburată pacea lor sufletească, ce voi dovedi mai la vale.

În lipsă de orice pricină adevărată și temeinică plămănită episcopie, încă și dacă n'ar rămânea nimic de așteptat în privința celorlalte recerințe, nu poate ținea cont la drept de viață.

Loc potrivit pentru sediul episcopesc poate că ar apărea, spre acest scop s'a designat până acum Nyiregyháza.

Beneficiu cinstit pe seama noului episcop cred, că ar crea guvernul.

Poporenii după planul făcut trebuie să aibă destui. Comunicațiunea cu centru mai cu seamă a celor din Ardeal nu va fi cea mai ușoară, dar asta n'are de a face nimic, că avem acum trenuri, motoare, automobile, azi mâine mașine de sburat la îndemână, cu cari mergi ca gândul, în vreme scurtă poți cutriera loc întins. Pe vremea Conciliului Tridentin mijloacele de comunicațiune au fost primitive, pentru aceea fură siliți părinții adunați să aducă legea aceasta, care azi nu se respectează așa de strict.

Formalitatea legală o-a ținut guvernul când a consultat pe episcopii noștri, dar spiritul legii nu-l respectează când nu bagă în seamă părerea lor. Prelații noștri n'au putut să cedeze, ci au protestat împotriva gândului de a li-se ciungări drepturile, de a li-se scărița parohiile, și de a întortoca toată administrația diecezelor lor.

Căci ce ar și fi, dacă aieva s'ar dismembra parohiile luate în proiect? Cu minte sănătoasă nici nu ne putem închipui altceva, decât aceea, că în proporția parohiilor dismembrate s'ar împărți și fondurile și fundațiunile diecezane. Adecă din dieceza noastră chiar a treia parte din acele s'ar pofti spre prădare. Drept că preoții de acum ar rămânea locului și poate câțiva din ei vor avea parte și de penziune, — dacă eventual nu va vedea de bine noul episcop ai penziuna pe toți cât de curând, — dar preoțimea nouă, ce va urma în locul lor va fi ruteană, căci tinerii români nu se vor rezolva de a fi teologi maghiari. Și așa fondurile create din jertfa și truda preoțimei române va deveni pradă altora.

FOIȚA.

FLOARE.

Ca giulgiul de albă
În raze de soare,
Acoperi copacii
Tu fragedă floare...

Plutește mireasma-ți
Spre larguri de zare,
Când trece zefirul
Cu aripi ușoare.

O mică petală
Se scutură lină...
Și cade pe iarbă
P'un sul de lumină...

Departea-i cântarea
Salbaticeii ierne!...

În urmă-i tu floare
Petalele-ți cernel!...

Hamlet.

Maria își ia rămas bun.

de Cont. Ana de Krane.

Un bărbat și o femeie treceau prin câmpurile Galileii. Veneau de cătră țărmlul mării, unde debarcaseră de pe o naie din Azia-mică. După etate păreau a fi mama cu fiul său. Imbrăcămintea amândurora era simplă de tot. De bună seamă banii de drum nu li-se ajunseră, ca să-și câștige un al doilea animal de călărit, căci hărbatul mergea pe jos, pe lângă măgariul femeii, pe hramul cărnii nu se vedea nici o urmă de infrumșetări și podoabe.

La prima înfățișare păreau doi oameni simpli și de rând. Cine însă li privea cu mai multă băgare de seamă, acela devenea atent de-odată și rămânea cu privirea aștințită multă vreme în urma lor. Femea, care ședea cu o ținută împărătească pe animalu-i blând de călărit, făcea impresia unei regine exilate. Tovarășul ei așiderea nu părea a fi un om, care se ocupă cu lucruri de toate zilele, ci întreaga lui înfățișare își întiparea pe bărbatul dedat să conducă și să învețe alți oameni. El însoția cu grije pe tovarășa sa și li ducea de frâu măgarul, dacă drumul era rău ori tâpiș. Privirea lui se pierdea adeseori cu o expresie deosebită în zările îndepărtate, ca și cum străbătând peste tînderile pământeste, ar scruta par'că depărtările nemărginite. Nu schimba aproape nici o vorbă cu tovarășa sa, care învălta

bine în giolgiu-i alb părea adâncită în cugete. Numai când trebuia să-i puie vre-o întrebare mai zicea câte-o vorbă cu vocea-i de un timbru sonor și plăcut, la ce cea întrebată li răspundea încet. Apoi din nou tăceau amândoi și într-o liniște sărbătorească își continuau drumul mai departe, peste munți și văi, prin câmpii și codri spre o țintă bine cunoscută.

Nu le erau străine ținuturile acestea. În satele ori orașele, unde se abăteau pentru odihna, de noapte, erau așteptați, iar dacă se opreau sub vre-un arbore frunzos, ca să poposească puțin de amiază, veniau femei și bărbați, cari le aduceau mâncări și beuturi și li serveau plini de reverință. Îi întimpinau cu un fel de tănuire, ca și când n'ar voi să atragă asupra lor băgarea de seamă a cetățenilor, ci s'ar nizu ca drumul lor să rămâie ascuns. Ca semn de recunoaștere tovarășul femeii împărătești folosea un salut, pe care puternicii din Palestina nu bucurosi îl auziau, iar farizeii îl uriau de moarte, căci suna astfel:

— Pacea Domnului nostru, Isus Hristos să fie cu voi!

Femea folosea alt salut, ea zicea:

— Spiritul Fiului meu să fie cu voi! Și cuvintele acestea sunau dulce și tainic.

Astfel treceau călătorii zile întregi prin țară. În sfârșit într-o după amiază ajunseră pe o înălțime, de unde se putea vedea într-o vale încunjurată de un lanț șerpuitor

Dacă înființarea noii episcopii și înbutul protestării Prelaților noștri s'ar forța, atunci afară de faptul, că s'ar comite cea mai crasă violare de drept, s'ar tinde o armă puternică în mâna democrației sociale și a francmasonizmului, cărora și așa nu le prea place a respecta dreptul, legalitatea și echitatea, când e vorba de a subjugă biserica. De fel nu-i lipsă să dăm coarne și mai mari elementelor destructive, căci și așa cu mare gelosie privesc la bunul bisericii, tinzând să răpi acela prin secularizație, și tinzând spiritul modernizmului a laiciza biserica și școlile confesionale, ba mai mult! prin declararea religiei de drept privat a separa biserica de stat și așa făcându-o săracă și încâtușată, a-o disprețui și a-și bate joc de ea.

În aceste vremuri grele pentru biserică forțarea dismembrării parohiilor noastre și încorporarea acelor în plănuita episcopie pe lângă faptul, că va fi cea mai mare înrăurire și atentat împotriva integrității teritoriale și independența bisericii noastre unite, ar produce din parte-ne cel mai mare resens, și așa noua episcopie, din cale afară elogiată de unguri și de preoții ruteni doritori de recompensații grase pentru meritele lor patriotice respective naționale maghiare, ar deveni acest simbur de viscol, care ar separa și așa ar slăbi pe catolici, respective procedura lor uniformă. Apoi mai cu seamă azi e lipsă de conțelegere și concuierarea acelor, cari au credință pozitivă, ca să se poată lupta împotriva spiritului modern, care toate ar vrea să le distrugă, toate ar vrea să le nimicească, tron, altar, simț patriotic și național, ca asupra ruinelor acestora să creeze, respective să ridice clasa privilegiată a iudeo-francmasonilor.

Înființarea episcopiei maghiare va avea urmări foarte detestabile și dezastruoase a-

tât pentru preoții, ce vor trece, cât și pentru poporeni acelor.

Starea preoților noștri, cari vor fi trecuți la noua dieceză, va fi fără de seamă gingașe și critică zelul de păstor sufletesc li-se va reduce la zero. Nimic nu exagerez, când susțin asta, căci închipuiesc-și fiecare, cum vor fi în stare aceia a predica și catechiza cu voie în limba ungurească unui popor român, care poate că știe cumpăra și vinde folosindu-se de limba ungurească, dar terminii adevărilor de credință nu-i știe în limba ungurească? Cum vor avea voie să păstorească cu zel, intențiv, când bine știu, că credincioșii lor nu-i înțeleg? Cum vor avea voie să păstorească cu zel, când nor fi în clar cu aceea, că toată efortarea și truda lor vor fi zădărnice? Și oare ce l-ar putea distuga dela o faptă, dela o acțiune pe un om și mai cu seamă pe un păstor sufletesc decât știința, că înzădar ostenește, înzădar se efortează, căci la rezultat nu poate ajunge, folos sufletesc nu poate vedea din munca sa? Oare ce poate fi mai deprimător pentru un păstor sufletesc, decât gândul, că el nu și-a îndeplinit chemarea nobilă și sublimă împreună cu cea mai mare rezponzabilitate? Oare toate aceste să nu reducă zelul unui păstor sufletesc la zero. Abia se poate crede că nu.

Ba nu, numai că li-se va micșora zelul, ci le va fi nesuferită starea, când dela episcopul lor și dela ministru până la cel din urmă adiunct notarial toți se vor simți îndepțățiți a le da lecții din patriotism și naționalism, și când încontinuu se vor amesteca autoritățile civile cu aier de tutor în afacerile lor bisericesti și parohiale veșnic șicănând și înzultând pe bieții preoți.

Așa se vede, că acolo am ajuns, că statul preoțesc, care ar trebui să fie cel mai liber, cel mai independent și negonat de ni-

meni, ar deveni subjugat, ar ajunge sub tutoratul necompetent al statului. Vestitorul înflăcărat al libertății, preotul va fi încâtușat ca un sclav, că nici chiar limba să nu și-o poată folosi.

Încă nici nu ne-am mira într'atâta dacă starea asta atât de compromițătoare pentru „veacul luminei“ o-ar dori niște unguri civili din creștet până în tâlpi șoviniști, sau dacă francmasonii o ar pofti.

(Va urma)

Lămurire pentru cei ce vreau să fie lămuriiți. În Nrul 33 al „Unirei“ a apărut o critică dela un preot, care se zice, că are fericirea a păstori în un oraș. Eu zic, că nu în un oraș ci „lângă“ un oraș, — dacă nu mă înșală presupunerea.

Altecum numai din respect față de „Unirea“, care a aflat de bine a publica critica aceasta bizară și din respect față de cetitorii săi, răspund în următoarele:

Ai întârziat frate cu critica. Programul misiunilor populare se dotează deja de mulți ani; l'am adus cu mine încă din Săsari, unde eram și eu — lângă un oraș preot. Inceputul norocos m'a îndemnat să-l sădese în viața religioasă a poporului și din jurul Sanislăului; dar' nici-când „după-cum m'a tăiat capul, ci totdeauna cu încuviințarea ordinariatului“. Critica competentă deci a pronunțat-o Măritul ordinariat și anume în Nrii: 946—909; 952—910; 1087—911, în urmă critica programului din a. c. de sub Nr. 779—912 sună așa:

„Programul misiunilor sacre populare, ce să vor ținea în Pișcolt la 22 și 23 Martie a. c. comitivat cu oficioasa Frăției Tale de data 22 Februarie a. c. Nr. 139, luându-se spre statul aprobător al cunoștinței, deodată implorăm darul Domnului, că acele misiuni să aducă roduri îmbelșugate pentru reivi-

de dealuri. De jumătate pe deal era un orașel, într'un cuib de pomi felurii și de o culoare verde, frumoasă, liniștit și retras de lume. La privirea acestui loc pacinic o duioșie adâncă coplesii sufletele peregrinilor tăcuți. Femea își dădu puțin înăpoi giolgiul, își desfăcu brațele și cu voce tremurătoare zise:

— Fii salutat Nazaretule!

— Fii salutat! — repeți tovarășul ajutându-i să se dea jos, deoarece nu mai putea ședea pe șea.

O conduse cu grije la un loc, unde se ridica o stâncă puternică, a cărei parte deasupra se întindea puțin în afară, formând un fel de peștere. Aici îndătinau să se odihnească călătorii, cari treceau pe drumul acesta. Bărbatul își așternu jos sumanul, ca să se așeze tovarășa sa pe el. Ea netezi cu mâna-i delicată piatra dură:

— Aici a șezut El de atâtea ori! — zise ea lucet, în vreme ce ochii nu i-se mai puteau sătura de privirea orașului și a regiunii.

Ca pretotindenea așa și aici fură așteptați, abia se arătară și vreo câțiva copiii, cari pe cum se vedea fuseseră puși anume la pândă, ca săgeata alergară spre oraș. Nu peste mult se văzu o ceată mică urcând dealul, ca să salute oaspeții, despre apropierea cărora știau toți creștini din țara înțreagă.

Nu de mult prin toate comunele pă-

mântului sfânt ca iușala fulgerului se răspândi vestea:

— Vine maica Domnului cu Ioan!

Într'o revelație tainică i-a descoperit Domnul, că timpul pribegiei sale pământesti s'a sfârșit și acum voiește ca să mai vadă și să mai binecuvinto încă odată locurile acelea, de care o leagă amintirile celei mai mari fericiri, dar și a celei mai adânci dureri.

Ioan, ea un fiu credincios și-a lăsat toate în Efes, ca să îndeplinească dorința de a-și lua rămas bun acelei binecuvântate, care după marile persecuțiuni creștinești îl urmase în Asia mică. Acum sta cu ea în fața vechiului loc natal, prima parte a slujbei sale și-o împlinise așa dară. Stătea și privea regiunea binecunoscută și i-se părea, că a fost numai ieri, când încă ea învățacel umbra prin câmpurile Galileii. Vremea aceea însă a împletit multe fire de argint prin părul lui brunet și e mult de atunci, decând învățacelul, pe care îl iubea Isus, mergând la pescuit în lacul Genezaretului fu chemat de către D-nul!

Lung a fost și drumul de peregrinaj, pe care Maica sfântă a trebuit să-l facă singură, dupăce Isus s'a înălțat la Tatăl său ceresc. Nici când nu s'a plâns pentru acesta, a suportat cu paciință durerile despărțirii, abia doar în privire i-se furișea câte odată o mică dungă din dorul ferbinte, ce-i stăpânea inima. Oamenii simțeau un dor neas-

tâmpărat după patria cerească, dacă priveau în ochii ei. Acum însă se apropia de țintă și sufletul ei trăia în închipuirea ceasului mare al revederii. Acum pentru a doua oră simțea așa ceva, ca și pe vremea așteptării aceleia misterioase, când a simțit zvâcnind inima Fiului Dumnezeu sub inima-i proprie și când fiecare minut îi aducea tot mai aproape clipa, care avea să o ducă dela simțire la vedere. Pentru aceasta fața ei strălucea într'o lumină de o glorie cerească, așa, că creștinii mai nu se înfricară, când se întoarse cu pretinția spre dânsii. Tot ce era trecător dispăruse din trăsurile aceste, pe întreaga ei față se reoglinda gloria strălucirii viitoare. Oamenii biruiți de înfățișarea-i măiestroasă abia îndrăzniră să o agrăiască, până ce în sfârșit o femeie pășia înainte zicând:

— Fii salutată Maica Domnului nostru! Pivește, eu sunt Rahila, căreia și-a conțezut casa, când ai părăsit Nazaretul, ca să-ți urmezi fiul. Intră cu noi în locuință-ți! Vei vedea, că și-am păzit cu credință toate ale tale.

Maria îi întinse mâna.

— Fii binecuvântată pentru credința tă. Isus îți va răsplăti pentru ea! — zise și sunetul vocii sale împrăstie zăpăceala ce-i cuprinse pe ceilalți.

Toți se înghesuiau spre mângăitoarea celor năcăjiți, îi sărutau mâinile, capatul vâlului, vestimintele, o primeau ca pe o ma-

orarea credinței și a alipirii poporului credincios către sfânta biserică și către așezămintele aceleia”.

Dacă conținea programul ceva contrar comoarelor ori „rubricelor”, de bunăseamă nu obținea aprobarea.

Așa dară zădarnică-ți este niziunța, să afli nod pe papură. La epitete nu reflectez, „fie ție după credința Ta”.

Conced, că raporturile pe cei nepăsători îi inveninează, dară pe cei activi îi îndeamnă la și mai intensivă activitate.

Nu misiunile aduc asupra noastră episcopia maghiară, ci predicile somnuroase, de cari noi pela misiunile noastre nu înțelnim. Dacă nu crezi, vino pe alt an la misiunile noastre și îți garantez, că-ți va trece pofta de durmit.

De originea maghiară a cântării „Ah Isuse” până acuma nu am avut știre; ceea-ce știu e, că și în catedră se cântă.

Apoi să nu uiți, că pânea nu atunci e bună, când e numai caldă, ci dacă e și coaptă bine, la din contră? Știi unde îi locul, cum a pățit și „preoții maghiari”.

Eu cu ajutorul lui Dumnezeu și a fraților preoți din acest tract vom merge înainte, la ce ne îndeamnă alipirea poporului, care și în timpul cel mai nefavoritor să adună cu sutele din comunele vecinase și cu pietate — iară nu durmind! În parte la aceste serbări împreunate și cu „indulgiințe plenare aplicabile și sufletelor din purgator”. Sanislău, la 30 Martie 1912. *Aleca Pop, protopop.*

mă, care se rentoarce la fiii săi. O ridicară pe măgar, pe spatele căruia așternură niște straițe moi, și o duseră în triumf la locuința-i de demult.

Acum se implinî dorința Mariei. Era din nou în casa, în care cunștea și cel din urmă unghiet și obosită se puse să se odihnească puțin în chilia cea mare. Aici toate erau ca înainte de aceasta. Pe părete atârnavu uneltele, cu cari odinioară fiul asultător, lucra în teslărie, pe părcan stătea încă tot acolo ulcica, în care Maria de atâtea ori au pus lapte înaintea fiului său, tot acolo era și pocalul din care avea datină să bea Isus și blidul de lemn, pe care pregătea Maria pâne pentru el., Maria, fără să-și dea seamă ce face, se puse, cum avea datină înainte de aceasta, să asculte, că oare nu pașii lui se aud acolo afară, cum se întoarce dela lucru sau din drumu-i lung de pe deal.

Colea în ungher stătea rășboiul, pe care a țesut nu o haină pe seama lui Isus. Acum era gol, abia câteva fire rupte de lână mai atârnavu pe el.. Pe fruntea curată a Maicei dumnezeesti se ivi o brazdă afundă, pe care i-o săpă durerea, când își aduse aminte de ultimul vestmânt, ce îi țesuse pe seama fiului său, de tunica aceea necusută, pe care acum o păstra comunitatea Ierusalimului ca pe o reliquie scumpă, după ce isbuti să o rescumpere cu mari jertfe dela ostașii romani. Coloarea ei purpurie se făcu și mai roșie de sângele, ce s'a vărsat pe ea. (Va urma.)

Corespondințe.

Sinoade protopopești.

Tractul Cojocna.

Ziua din 27 l. c. deși posmorțită și viscoloasă a intrunit la casa Venerabilului protopop din Cojocna, pâr. Ioan Hațeganu, pe preoții tractului în număr mult mai mare decum se credea. Pe lângă simțul de datorință desigur a conlucrat și dorul de-a se înfăli frate cu frate în vremurile aceste de restricte obștească bisericească și națională, dorul de ași revărșă simțemintele dureroase „în adunarea fraților” și de a asculta gândurile altora.

După ascultarea sf. Liturgii oficiate de părintele protopop cu asistința al 8 preoți s'a ținut ședința Sinodului în sala școlii noastre, la care precum și la sf. Liturgie au luat parte și 7—8 înși dintre frații învățatori ai tractului. Pe concionatorul designat, pâr. Adrian Costin din Veamăraș, reținut acasă de durerea care a prosternut pe toți frații, îl înlocuște însuși Preaon. d. protopop, cetind o exortație ținută în ton liniștit, cu adevărat părintesc, dar pătrunzător.

Pe lângă mai multe afaceri curente administrative s'a rezolvat cererea fraților bienaliști în cauza pretenziunii lor congruale în senzul, că Sinodul se roagă de mai marii noștri să purceadă în afacere când și cum vor afla mai potrivit.

Momentul cel mai solemn a fost acela în care au subscriș toți cei prezonți, preoți și învățatori, declarațiunea de aderență strinsă la pașii făcuți de Capii bisericeii noastre întru apărarea ei, de încercările asasine și mulțumită pentru pașii aceia. A fost un moment adânc mișcător!

Fondul tractual a sporit cu 136 cor. 32 fl. și astfel averea întregă a trecut peste cor. 2000.

La punctul propunerilor s'a primit după o scurtă contraversă lămuritoare propunerea, de a se mărturisii pe viitor toți preoții și cu ocaziunea celebrării Sinodului de toamnă. Întoarcerea acestui obligământ desigur face cinste acestui sinod și e de dorit, ca frații din districtele unde încă nu se practicează să grăbească a face așiderea.

Rap.

Tractul Murășului.

În 26 l. c. am avut fericirea frați preoți, din tractul Murășului, să ne intrunim la Sinodul protopopesesc de primăvară.

Harnicul nostru protopop, d. Iuliu Nistor, la acest Sinod ne-a chemat tocmai la sediu, în Murăș-Oșorheiu, de altfel și centrul Săcuilor, cari cu o nespūsă ură și răutate se năpustesc asupra d-sale zilnic, prin ticăcele lor, crezând doar lor înfrica pe neobositul luptător și apărător a intereselor bisericoromânești din tractul în fruntea căruia stă.

La oarele 10 a. m. s'au isprăvit spovedania fraților preoți, după-ce îndată s'a început ședința tot în biserică.

Maionor. d. protopop, prin o cuvântare seurtă, dar bine încheată și izvorită din cel mai sincer suflet de veghetor și luptător drept al intereselor bisericeii noastre greco-catolice românești salută cu drag pe cei prezonți.

Constată însă, cu o adânc simțită durere, cum D-sa nu poate nici în acest Sinod să aducă ceva vești îmbucurătoare și oarecum de mângăiere pentru frații, cari se luptă cu atâta devotament pentru binele turmii încredințate unui fiecăruia.

„Căci fraților fătul neleguit înființarea episcopii gr.-cat maghiare despre care pe vremea Sinodului trecut abia se vorbea azi, e aproape realizat”.

Aceasta neleguire, aceasta nedreptate, ne dă o nouă sarcină fraților! Cred însă cu ajutorul lui Dumnezeu, nu se afli nici unul dintre noi, care și în aceste grele împrejurări să nu-și poată apăra turma cu atâta bărbăție cât nici chiar o singură oale să nu fie răpită de lupii înșelători.

Cuvintele, ba chiar întregă verbire a ne-a însuflețit așa de mult la luptă cât se auziau strigăte că: „Mai bine ne dăm viața decât să ne lăsăm răpiți și amăgiți noi sau poporul nostru”.

Părintele d. Dionisiu P. Decei cu oratoria-i cunșcută arată foarte frumos și limpede, care este seopul ascuns celor cari au pornit ideea înființării episcopii maghiare. Nu e altceva nici aci decât tendința de maghiarisare. „Dar Dumnezeu poporului românesc, care ne-a apărut până acum ne va apăra până în veci vecilor”.

Ne învită apoi se ascultăm Memorandul de protestare, pe care ca răspuns și semn de aderență la concluzul conf. episcopopești, să-l și trimitem Înaltpreasfinției Sale dr. V. Mihályi hunului nostru Părinte.

Sinodul primește, cu mare bucurie. Pe urmă se hotărăște unanim să trimitem o depesă Înaltpreasfinției Sale părinte dr. Victor Mihályi, Ilustr. Sale dr. Vasile Hosszu, care își are nașterea chiar în acest oraș iar Ilustr. Sale dr. Demetriu Radu, care a avut partea mai obositoare în protestarea înființării episcopii gr.-cat. maghiare.

Un preot.

Reviste.

Bucovina. Atacurile rutenilor gr. ort. îndreptate împotriva bisericeii greco-ort. române, au trebuit să provoace în sfârșit o reacțiune foarte hotărâtă. Luni s'a ținut un impozant meeting în Cernăuți, la care au participat peste 10.000 Români. Grandiosul Meeting a fost perzidat de Eudoxiu bar. Hurmuzachi, din al cărui discurs reținem pasagele finale:

Deposit

de fabricate de linoleu.

LEOPOLD HAAS în Cluj, piața Mátyáskirály Nr. 11.

Își recomandă următoarele marfuri: Linoleu veritabil de plută pentru tapetarea păreților; tapete fugative pentru prânzitor; fețe de masă din pânză cerată; ștofe de obdus sofe (otomane); dantele pentru credenț; șurțe de pânză cerată pentru copii și dame. Articlii de gumă, suposite de așternut, cotce, păpuși, piepteni, pălării de piele, șapci (chipie), călcăie de gumă, pantofi, ghete de gimnastică, galoși șcl. în asortiment foarte mare —

Adresa e de moment. — Cereți Preț-curent.

(41) 5—26

În bisericile gr. or. din Bucovina au aflat ultimul repaos atât cel dintâi patron al Moldo-Valahiei, cât și alți voievozi moldoveni, între cari unul din cei mai mari, Ștefan cel mare, laudat de întreaga creștinătate apusună.

După alipirea Bucovinei către Austria s'a garantat țării nestirbirea drepturilor asupra așezămintelor istorice și toți guvernatorii, cari au funcționat după alipirea Bucovinei, au respectat aceste dispozițiuni.

În spiritul acesta caracterul românesc al bisericii greco-orientale era recunoscut oficial.

Acum însă rutenii voesc să acapareze un drept, care istoricește nu li se cuvine. Noi consimțim, ca biserica noastră, pentru care străbunii noștri au sacrificat atât de mult, să fie și rutenilor de folos, însă nici odată nu putem îngădui ca rușii să desființeze caracterul ei...

S'au expediat telegrame de aderențe Monarhului și mitropolitului Dr. Vladimir de Repta, apoi a vorbit deputatul D. Popovici.

Ingratitudinea rutenilor — a zis oratorul — întrece orice margini! Ei își arogă dreptul de stăpâni pe acest pământ ud de sânge românesc, pământ moștenit dela glorioșii noștri strămoși. Vom ști să opunem o rezistență de fier aceluia, cari caută să ne ingenunchie. Să apelăm la scutul împăratului și să arătăm că rutenilor nu li-se cuvine nici ceea ce au astăzi. Românii, cari au vărsat șiroaie de sânge pentru strălucirea casei habsburgice, cred că pot conta în aceste momente de grea cumpănă, pe ajutorul împăratului!

Noutăți.

Redacțional. Nrul de Joi al revistei noastre va apare împreună cu cel de Paști; când vom da cetitorilor noștri spre cetire un bogat și frumos cuprins.

A apărut: O viișoară piesă populară în 3 acte de *Octavian Prie* (pag. 99). Se află de vânzare la librăria seminarială din Balázsfalva—Blaj și costă 60 fil. plus 10 fil. porto.

Act de mulțumită. Înaltpreasfințitul metropolit Ioan Mețianu fiind ales membru onorar al societății meserieșilor din Blaj, a învrednicit societatea cu un răspuns autograf ținut în terminii cei mai părintești, iar pentru sprijinirea societății din nizuințele sale a trimis un frumos ajutor de 100 cor.

Comitetul societății pentru aceasta deosebită atențiune își ține de plăcută îndatorire a aduce marelui arhierou cele mai călduroase mulțumite. Prof. G. Precup, president.

Seminar nou. Prea Sfinția Sa episcopul Vasilie, acum al Gherlii, în vremea cât a păstorit la Lugoj, cu deosebire o mare dorință a avut: anume să poată întemeia pe lângă biserica noastră catedrală de acolo un seminar, așa după cum este la Blaj, și în alte părți, unde tinerii noștri să poată primi învățăturile preoției în limba noastră și după firea și așezămintele bisericii noastre românești. Această mare și sfântă dorință a sa, pentru întruparea căreia mult a ostenit, acum e pe cale să se facă faptă. Banii trebuincioși la zidirea seminarului au fost câștigați, în zilele trecute au și sosit, iar acum se va purcede la punerea temeliei, pe care, credem, că însuși Prea Sfinția Sa va binecuvânta-p încă înainte de a trece la Gherla. Iată o veste, care în aceste zile grele, când clericii noștri sunt huiduiți în seminarele străine pentru iubirea limbei lor, va îmbucura toate inimile românești. Binecuvântat fie ceasul, când se va pune cea dintâi peatră în temelie noului așezământ al bisericii și neamului nostru!

O faptă vrednică. Dl. Dr. G. Simon avocat, a dăruit despărțământului Aiud-Teiuș al Asociațiunii suma de 30 cor., din cari să se aboneze reviste economice pentru țărani de pe teritoriul acestui despărțământ. Fapta merită a fi cunoscută și de alții, spre a fi imitată!

Petreceri. Într'n zidirea unei săli de teatru și conferențe pentru popor corul tinerimii din Sâncel invită la concertul împreună cu teatru și declamări, ce se va ține a treia-zi de Paști la 9 Aprilie st. n. a. c. în școala românească din loc; sub conducerea Inv. A. I. Sighișoreanu. Programul va fi: 1. T. Popoviciu „Ingerul a strigat“ (cor). Declamare * *. 2. „La fântână“ de Bena (cor mixt). Declamare * *. 3. Teatru „Ruga dela Chisetu“ de Vulcan. 4. „Negruța“ I. Vidu (cor mixt). Pausă. 5. „Țiganul cătană E. Suci. 6. „Răsunetul Ardealului“ de I. Vidu (cor). 7. „Monolog“ predat de Iosif Marian, Inv. 8. Conferențe populare. 9. „Luptătorul“ marș, cor mixt de A. I. Sighișoreanu. Dans. În pauză se va juca „Romana“ și „Bătuta“.

Spion Bulgar arestat. Siguranța generală a Bucureștilor a fost înștiințată, că de câțva timp se află în capitală un anume Moscu Zaharof de origine bulgar și care ar fi frimis de statul bulgar să spioneze forturile Bucureștilor. În ultimul timp a fost surprins spionând și ridicând planuri în raza forturilor din împrejurimile Bucureștilor. A fost apoi înaintat parchetului. Cercetările se continuă.

Scandalul din Alba-Iulia. La cererea d-lui Ioan Mihu Ciufudeanu, cancelist advocațial în Blaj, declarăm că nu D sa e autorul corespondinței publicate sub titlul de mai sus în Nr. 33 al foaiei noastre. Deodată lăsăm se urmeze somația, ce o face D-sa învățătorului Ioan Popa:

„Și acum fiind-că eu sunt prețin intim cu învățătorul Ioan Popa din Alba-Iulia, și fiind-că cele scrise în corespondențele din chestiune despre el, mi-l prezentă ca pe un dușman declarat al culturii românești cum și al intereselor noastre naționale, ceea-ce pe mine, care până astăzi am fost român cinstit și credincios neclintit al partidului nostru

național românesc, — mă atinge foarte dureros, mă văd îndreptățit a-l recerca la acest loc și cu aceasta ocaziune, ca în vreme de cel mult 8 zile să desmintească cu dovezi autentice și pe cale publică cele susținute despre el, căci în cas contrar voi fi silit a rupe pentru totdeauna ori-ce legături de preținie cu el, rugându-l să o ia aceasta la cunoștință. Blaj, 29 Martie n. 1912. Ioan Mihu Ciufudeanu.

Regele Carol bolnav. Ziarele din București scriu, că Majestatea Sa, regele Carol fiind indispus în urma unei ușoare suferinți de ficat, neînsoțită de febră, e nevoit să rămână în pat câteva zile.

Teatru român în Făget. Comitetul filial din Făget al Societății pentru crearea unui fond de teatru român, aranjează în 26 Martie vechiu (Lunia, a doua zi de Paști) o „Serată teatrală“ când se vor reprezenta piesele: „Curiozitate femeiască“ și „O petițiune“.

Așteptăm dela toți românii din jurul Făgetului, ca cu toți să contribuie la reușita atât morală cât și materială a acestui laudabil început.

Numărul de Paști al „Cosinzenei“ revista literară, ilustrată, săptămânală, ce apare la Orăștie, se trimite ca număr de probă, gratuit, tuturor cari o cer.

Mulțumită. Curatorul bisericii greco-catolice din Girbom — și exprimă cele mai călduroase mulțamite onoratei direcțiuni a casei de economii „Sebeșana“ care o dăruit pentru biserică 100. cor. — Girbom la 30 Martie 1912. George German curat. prim.

Intunecime de soare. Mâne după amiază între orele 1 și 3 vom avea intunecime parțială de soare.

Economii și grădinarii cum se cade, cari își știu face calculii în ale economiei, cumpără sămânțuri numai dela Mauthner, chiar și atunci, când dela alții le-ar putea cumpăra mai ieftin. Ei au aflat, din experiență că prețul redus se poate face numai în paguba cumpărătorului, luând marfa de calitate mai proastă. (31) 13—13

Cas de moarte Miercuri în 27 Martie st. n. a răposat în Domnul o vrednică matroană greco-catolică română de prin părțile cele mai espuse ale săcuimei, anume preoteasa Ioana Boier, născută Călugăru, soția parohului gr-cat. român Ștefan Boier din comuna Abásfalva, în etate de 76 ani.

Răposata în Domnul, în decurs de 55 de ani, cât a trăit ca preoteasă, era tipul și cel mai eclatant model de hârnicie, căsnicie și îndeosebi în țăsătoria de casă și lucrul de mână femeesc servea româncelor de prin acei ținut ca instructoară și pildă de urmat. Lucrurile răposatei au fost espuse și apreciate în mod vrednic de laudă la expoziția „Asociațiunii“ noastre din Sibiu, și la cea milenară din Budapesta.

Pe răposata în Domnul o deplâng: neconsolabilul ei sot, Ștefan Boier, paroh și protopoesbiter onorar, fiii: Lazar Boier, conducător de cartea fund., Avel Boier, conducătorul cancelariei notarului public din Lugoj, Ștefan Boier, comerciant și fica Elena Boier măr. Tolan. Înmormântarea a decurs Vineri în 29 Martie cu pompă cuvenită.

Fie-i somnul dulce și amintirea vecinică.

Partea Literară.

VOEVOZII.

Povestire originală a „Unirii“.

de Dela Bistriță.

(Continuare).

— Vor fi venind, se vede, grăi metropolitul, privind cu mulțumire sufletească în ochii lui Radu și netezindu-și de bucurie barba albă.

Un arnăut dădu de veste, că au sosit la Curte niște tinere japănițe, cari vor să dea ochii cu Măria Sa.

— Zi-le băete, să intre în casă.

Incurând, cu pașii mărunți, intrau sfelnice în calea domnescă Ilinca, fiica lui Ioan Despot și Stana, sora Ruxandei.

Amândouă se închinară adânc lui Vodă, grăindu-i cu glas subțire și tremurător.

— Hristos a înviat, Măria Ta.

— Adevărat c'ă înviat, domnițelor. Dar bine cum de n'a venit și Ruxanda cu voi? — le întrebă Radu cu mirare.

Nici una nu răspunse. Stana privea nedumirită, cu ochi șireți și prefăcuți în ochii Iincăi.

— Ei, ce-i cu Ruxanda, de nu mai vine? — întrebă iar Vodă.

— Poate, Măria Ta, li s'a fi făcut rău, vorbi metropolitul.

Radu privea cercetător în ochii Stanei, care-și ferea întâlnirea ochilor. Ar mai fi voit s'o întrebe ceva, dar nu se înduplecase, ci stătea cu privirea pironită în pământ și cu degetul arătător dus la timpla dreaptă a frunții. Gândurile lui erau duse la Ruxanda.

De-odată Radu se sculă, plin de nemulțumire și izbînd jilțul pe care ședea, vorbi cu un fel de mânie:

— Ciudat lucru... nu-i curată treabă la mijloc... Și după-ce spuse aceste rupturi de vorbe, Radu eși din calea. Musafirii înlemniră.

Curtea măreață al lui Ioan Despot, tatăl Iincăi, ajuns mai pe urmă Țarul Sărbilor, nu era departe de curtea domnească, doar numai grădina postelnicului Balș o despărțea. Vodă trecând prin ietac, își aruncă pe umeri contășul și eși prin porțița din fundul grădinei, nezărit de nimeni. Vodă grăbea pașii pe cărarușa livezii inverzite. Zarzarii și caișii de curând înfloriți, păreau nișii de fulgi albi-trandafirii, umplînd cuprinsul firese cu un miros dulce și plăcut. Vrabiele se ciuguleau în umbrele crenguțelor înflorite.

— Unde-i jupănița Ruxanda? — întrebă Vodă pe roabele Curții lui Despot, cari în largul ogrăzii învîrtiau cu frigare un miel și puneau ceanul la foc. Roabele sfelnice nu îndrăzneau a icni din gură în fața Domnului Țarei, care părea de astădată neșpus de aspru și crunt. Unele mai tinere zîmbeau, în taină, pe sub umbra sprâncnelor negre.

— Ian auziți, ori nu, unde-i Ruxanda? — întrebă din nou Vodă cu glas poruncitor.

— Tare-i măhoită biată jupăniță, se rupe de jale colo în fundul grădinei — grăi bătrâna roabă Zoia.

Radu porni îngădurat în largul livezii

pe cărarea plină de umbră, ce ducea printre salcâmi îmbătători de mirese. În urmă și zări odorul în fundul grădinei. Mezina ședea singură pe lăița de sub salcâmul înflorit, cu fața ascunsă în mâinile răzimate de-o masă de nuiete.

Vântul, asemeni unui zburdalnic copilăndru, bătea a lene și fără astămpăr se juca, când șuvițele-i negre de păr, când cu încrețăturile rochiei lungi de mătăsa de-un albastru deschis.

Poltuța-i albă, de lână, presurată cu floricele brumarii, era încinsă la mijloc cu un colan argințiu, tivit în patru ite cu niște firisoare subțiri de aur. Cerceii mari și lungăreți de safir, stopiți de razele soarelui, răsfrângeau o lumină albăstrue, senină ca seninul văzduhului.

Bogăția-i lucioasă de păr negriu, împletită în două cozi și legate cu un fioc purpuriu de mătăsa, se așternea de-alungul umerilor.

Grumazii albi ca floarea salcâmlor, erau înfășurați de-o salbă de corale și hormuz. Pe mîna ei albă și delicată strălucea o brățară de aur.

În sine se auzia numai linul freamăt de frunze și câte-un cântec de sturz. La tropetul pașilor ca trezită dintr'o adâncă visare, Ruxanda își ridică ochii, trecându-și după urechi firele-i de păr, ce-i întunecau privirea. Radu se opri în față-i, privind lung în ochii ei plânși. Vodă cunoscă din cea dintăiu privire, din lumina ochilor ei posomorțiți, jalea ce-o aseunde în suflet. În aceea neclintită și sfântă tăcere, în cari ochii lor se priveau dornic și lung, domnița izbucni într'un oftat dureros, urmat de un șuvoi de lacrimi. Radu se înduioșă și apropiindu-se de nevinovata-i ființă, îi grăi:

— Nu plînge, domnițo.

Mezina, alinată de mângăierea caldă a cuvinte, ce le auzise din gura Domnului, își întinse mîna spre binețe. Vodă îi apucă mîna și după-ce i-o scutură, îi așternu un sărutat plin de cucernicie.

Ruxanda își ștergea apoi șuvoiul de lacrimi cu o batistă curată, ce-i amina la brâu. După o clipă de tăcere, mezina grăi:

— Șezi colea lângă mine, Măria Ta!

Radu se așeza alături de jupăniță, răzîmîndu-și mîinile de mîsuța de nuiete.

— Cum te mai aflii Măria Ta?

— Bine, mulțumită Domnului. Tare demult nu te-am mai văzut și îmi era mare dor de tine...

— Intr'adevăr? te gîndeai la mine vre-odată?

— Da, domnițo! Și mi-a tresărit sufletul de bucurie, când anzii dela cuviosul metropolit, că ați venit la noi. Pe loc am poruncit să veniți tustrele la Curte — și când colo — nu ai venit...

— Apoi ce-i de făcut, Măria Ta, ași fi venit bucuros, dar...

Mezina se sfi să-și destăinuască pricina, de ce nu sosise la Curte împreună cu cele două jupănițe.

— Dar de ce?

— Aceasta-i treaba Stanei... Amărată vieață mai duc acolo în Sibiu din pricina Stanei. Nu-ți închipui...

— Cum așa? Din ce pricină?

— E-e-ch, ași trebui să-ți vorbesc tare mult, altădată poate ți-oi spune tot ce-mi stă pe inimă.

— Dar dacă veți pleca mîni ori poimîni, atunci s'a isprăvit?!... hm, ciudat lucru e între voi!

Ruxanda iar oftă din greu și privind lung în ochii negri și mari ai lui Radu, dădu din cap cu duioșie, zicînd mai mult într'o suspinare:

— Da, da, Radule!...

— Hm, știi că tare-mi pare rău de aceasta. Nu crezi că Stana va fi așa de abrașă, dar dacă-i așa, cum spui, atunci trebuie să se mîntue cât mai de curînd.

În ochii mezinei răsări un zîmbet plin de nădejde și pricepînd de departe gândurile Măriei Sale, îi apucă mîinile amîndouă și privindul în ochi cu dulceață copilărească, îi spuse:

— Mîntue-mă Radule, mîntue-mă!

Și iar un șuvoi de lacrimi izvoră din ochii întristatei copile.

— Lasă, nu mai plînge atîta, uită-te în ochii mei și spune-mi adevărat, vrei să-mi fi domniță?

Copila, pe-a cărei obraz picurau boabele de lacrimi, iar se însenină și în acel amestec de întristare și bucurie, nu știu ce se răspundă lui Radu. În acea clipă de dulce mângăiere pentru abuciumatul ei suflet, își tupilă capul la sânul lui Radu, ca și copilul la sânul mamei sale.

Radu începu să-și netezească părul, s'o alinte și s'o sărute ca pe un copil nevinovat. Ruxanda la pieptul lui Radu părea beată de fericire și nu știa cum să mai mulțumească unui așa de mare binefăcător.

Radu, deși pricepu consimțământul ei, corîndu-i mîna, totuși simți un fel de plăcere s'o năcăjească iar cu cuvintele șoptite la ureche:

— Ei, vrei să-mi fi domniță?

— De ce mă năcăjești Radule, dacă n'ași voi, apoi atunci nu m'ași lăsa, se mă alinți cu atîta drag.

Soarele stătea sus într'amersi, când Vodă se despărți de Ruxanda.

CAPITOLUL X.

Dinspre apele Argeșului suflă un vîntușor rece și jilav. În intruparea serii turinele se întorceau dela imas, — tîlîngile sunau lin, melancolic.

Depart, pe pripoarele măgurilor, învîlurite într'un giulgiu fumariu de ceață, se îngîna o duioasă înmădiere de buciim. Pe costițele dealurilor sterpe scînteiau luminile dela stîne. De peste coroanele întunecosului brădet se înălță, pe întinderea orizontului sineliu, Crai-nou. Coarnele de aur și le împîntă în valurile norilor alburii, de ghiață, tivindu-i de jur-împrejur cu'n ghenar aurii, împletit din solzi de lumină.

Din adîncul zărilor pustii răsăriau pe furis, tot una câte una, steluțele, scuturându-și de sus mărunta pulbere de raze.

În balconul curții lui Ioan Despot stătea Stana singură cu ochii pierduți în singurătatea zărilor întunecate. În creerii pizmașei surori se plămădeau gânduri răzvrătitoare...

„Închipe-ți, mă rog, s'a mai auzit una ca asta, ca soră-mea să cutreere așa într'un târziu de noapte curțile boarești? Halal de dînsa...

Vreau să știu, ce va zice mama la toate acestea, când îi le-oi povesti...

Sa dus, e bun dusă, — încotro? habar n'am! — Dimineață Vodă ni-a lăsat singuri în calea — a eșit, a dat ochii cu Ruxanda.

Înțeleg, înțeleg tot ea-i la mijloc. Pot presupune, unde-i acum soră-mea... Firește că numai la curtea domnească. Bine. Am să vă tai în scurt apa dela moară.

Mâni din zori pornim spre Sibiu — trebuie să pornim, căci altfel v'ati face de cap...

Da mâni plecăm. Foarte bine. De mâni rămâi cu bine Curte de Argeș.

Astfel de gânduri cutreeră prin mintea năniatei jupănițe pe urma neplăcutei pășanii dela Curtea domnească. Stana era foc de aprinsă și pe Radu și pe Ruxanda și pe Ilinca.

Prin ierburile grădinei, clătite de roua proaspetă, ca niște mărgăritare de argint, licureau licuricii, umplând de-o pală și tremurătoare lumină covorul pajistei verzi, pe unde se primblau celelalte două jupănițe: Ruxanda și Ilinca. Amândouă, cuprinse de fiorul aceleas sfâșetoare păreri de rău, nu se mai îndurau să dea ochii cu Stana, care hotărise plecarea pe a douăzi de Paști. Gândul de despărțire, de a zice de mâni rămas bon Curții de Argeș, li umplea sufletele de năduh. Zădarnice au fost toate rugămintele lor. — Cu nici o vorbă n'au reușit să înduplece impietrita inimă a Stanei, de-a mai rămâniă un pic de vreme în Curtea de Argeș.

În ochii tinerelor jupănițe licurea un painjiniș de lacrimi — atât au plâns și s'au rupt de jale.

Ca două umbre mute și pline de o adâncă mâhnire, se primblau pe cărărușele grădinei, mângâindu-se doar numai cu farmecul razelor de lună ori cu vraja firi adormite.

Dela o vreme Ilinca intrerupsese tăcerea: — Dacă-i așa, atunci haide la Curte. Să ni luăm rămas bun dela Radu.

— Ilinco, dar ce-a spune Stana, când va afla că am petrecut noaptea la Curte?

— Ce să spună? Încaltea, dacă te ține de hâmat, să te țină dea binelea.

La urma urmei, rămas bun dela Vodă trebuie să ni luăm din astă-seară, căci mâni v'gren să dăm ochii cu dânsul.

— Apoi bine, hai să mergem. Eu cred, e tare rău ar să-i pară...

— Fără îndoială, mai ales dacă ține de tine. Zi-mi, dar tie îți place Radu? Ți-i drag?

— Îmi place, că-i cuminte și așezat, ca Ștefăniță poznaș și șmeher... ai fără conșor Si-o spun verde, că mi-a căzut drag.

— Vezi, cică s'a fi ținut Seaua în Tară, cauzit tu de asta, Ruxando, ca Măria Sa să ni cate o domniță?

Iar prin nord s'a stărnit zvonul, că de ce-a v'a trimis aici Doamna Despina, ca Măria Sa să ceară mâna uneia din două...?

— Ei, asta ca asta... dar azi dimineață a dat de înțeles despre acest lucru... și mi, păpatul meu, eu am consimțit, să-i fiu domniță.

— Rămâne ca să înștiințezi ori tu ori și pe Despina Doamna despre aceasta. Tot de părerea asta sunt, că mai bine ai să dându-ți mâna lui Radu decât lui Ștefăniță.

— Negreșit. Dar Domnul Moldovei ai să n'ar să-ni stea împotriva? Imi aduc în aminte de cuvintele lui Ștefăniță: „Ți-i drag Ruxando, că eu foc și sabie am să năvălesc asupra celui ce ni-ar strică viitorul.”

Intr'aceea porniră prin fundul grădinei, gândul de a se abate la Măria Sa. La Curte eră întuneric.

— Are haz că Măria Sa să nu fie așa, — zise Ruxanda.

— Lasă, c'om întrebă, răspuse scurt Ilinca.

În bătătura Curții Domnești flăcăii și fetele, robii și roabele, cari munciau pământurile domnești se strânseseră roată împrejurul lui Moș Costache. Să li zică o poveste frumoasă de prin vremile lui Por-Împăratul. Chiar și Bălan, zăvodul Curții, zăcea tolănit alături de ei, cu labele întinse pe iarba înrouată, ca să asculte și el povestea lui Moș Costache:

„Ci că a fost, măi băeți, când a fost, o fată de împărat; că de n'ar fi fost, nici nu șar mai povesti...”

Ci că a fost pe vremea lui Por-Împăratul, care o avea o fată ca și-o zină de frumoasă și-i ziceau Ileana Cosânzeana...”

Tinerii ascultau cu mare luare aminte cuvintele moșneagului hasliu și din când îi făceau cu ochiul la vreo fată oachesă.

Moșneagul purta gândurile tinerilor peste nouă mări și nouă țări, când deodată, la foșnetul unei rochii, își oprî povestirea. Dinspre grădină se lămurău, pe lună plină două umbre, ce se apropiău cu pași mărunți spre dânsii. Jupănițele întrebău din fugă întreaga elacă:

— E acasă Măria Sa, oamenii buni?

— Da, cum să nu, sărutăm mânușitele, jupănițelor, — li răspuse bătrâna Marină.

— Apoi dă, — reluă și Moș Costache, apoi dacă Vodă nu se va fi dus încotro-va, atunci negreșit că va fi acasă...

Robii zâmbeau de înțelepciunea moșneagului. Domnițele apucară spre curte. Pe scări se întâlniră cu postelnicul Balș, care eșea tocmai din calemul domnesc.

La scări aștepta comisul Iliășcu cu rădvanul gata să plece la visternicul Șoituzu.

— Chir postelnice, n'am putea da ochii cu Măria Sa? — îl întrebă Ilinca.

— Să iertați d'oastră, că tocmai acum a și plecat.

— Dar încotro?

— Ia la Visternicul nostru, la con-Neculai Șoituzu, care 'n astăseară închină masă mare. Are să fie mare petrecanie, devremece îi se logodește fata Dochită cu Niță logofătul, holteiul Banului Iordache.

(Va urma.)

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

„Cosânzeana” Nr. 13 1912, cu următorul cuprins: Liviu Marian: Dușmănie veche, schiță. I. U. Soriecu: Sonet, poezie. I. Agăr-biceanu: Căsnica lui Ludovic Petrescu, nuv. Radu Mârgean: Să vii pe-o sară tristă, poezie. A. Fogazzaro — D. Tomescu: Misterul poetului, roman, G. Todică: Eclipsese solare. R. S. Dragnea: Incercările poetice ale lui Iustin Poplin, Scrișori dela Redacție. Ghic-turi, ilustrații: Căderea de apă Iuanacatalna în Mexico; Căderea de apă Diecoga în insula Ceylor; Căderea de apă Pissevache în Alpi; Eclipsa solară din 1905.

„Lucașfărul” Nr. 12, 1912 cu următorul sumar: C. Sandu-Aldea: Pe Mărgineanca. G. Bogdan-Duică: Ovreii. M. Cunțan: Te iubesc, poezie. E. Farago: Incheiere, poezie. I. Agărbițianu: Povestea unei vieți, roman. I. Borcia: Sonet. G. Rotică: Inbirea mea, poezie. Cronici: Greșeli regretabile. Însemnări: Epoca interviurilor. Slugărnicia noastră. Un nou academician francez Sărbătorirea lui Camille Flammarion. Expoziția d'nei Cosma. Cooperativele sâtești. — Poșta Redacției. Bibliografie. Ilustrațiuni: Vederi dela Expoziția d'nei M. Cosma.

Posta Administrațiunii.

Am primit și chităm abonamentul dela: *Tagul mare* pe 1904 sem. 2. și 1905 întreg. Binevoiti a continua cu plățirea, căci altfel foaia nu se poate susține. *Krassóviság* pe timpul din 1/10 1910 până în 1/5 1911. *Berivoiul mare* pe 1911. *Șuramică* pe 1911. *Iegar* pe 1912. *A. M. Ermény* pe Februar—Iunie 1912, *Cehalul român* pe 1912. *Delani* pe trimestrul ultim din 1911 și lunile Ianuar—Februar din 1912. *Dr. C. Bistriță* pe 1911. — *Ghișasa super.* pe 1911. — *Econ. Cluj*, pe 1911. — *Filipișul magh.* pe 1906 și 1907 sem. 1-ju. Vă rugăm a continua. — *Petroșani* pe 1912. — *Cianul desert* pe 1912. — *Suatul magh.* pe 1912 sem. 1-ju. *A. O. Someșodorheiu* pe 1911. — *Erkádó* pe 1912 sem. 1-ju.

Proprietar-editor: AUREL C. DOMȘA.

Redactor respons.: AUGUSTIN GRUIȚIA.

MOBILE

Dormitoare, prânzere, chilii de domni, saloane, aranjare completă de hotel, cafenele și castele, mobile de fier și de aramă, tapete, perdele, policandre și pianuri se spedează ori unde

cu bani gata sau în condițiuni de plată foarte favorabile.

Un mare și pompos album de mobile 1 cor. La aranjări complete se trimite agent cu modele, ori unde, fără a se socoti spese pentru asta.

Modern Lakberendezési vállalat
Budapest, IV., Gerlóczi-utca 7. sz.
(88) 50—104 (Központi városháza mellett).

Onorată Preoțime!

Vă rog a nu întârzia cu comanda de vin pentru sântele paști, ca să poată ajunge la timp.

Rămân, rugându-mă de spriginul On. Dvstre, asigurându-Vă de serviciu creștinesc.

Cu toată stima:

Petru Benea,
proprietar de vii
Világos, com. Arad.

Catalog să trimite gratuit. (44) 13—13

FIGURII DE STOMAC ai lui BRÁDY

mai înainte „Picurii de Mariacell”

s'au dovedit de 30 ani încoace de un medicament neapărat trebuincios în fiecare casă. Picurii acești au un efect neasămănat de bun la perturbațiunile mistuirei, sunt fără păreche în a îndrepta stricarea stomacului, arsurile de stomac, constipația, durerile de cap și de stomac, greața, amețea, insomnia, colica, anemica (lipsa de sânge), gălbineala șcl.

Se pot căpăta în fiecare apotecă. O sticlă costă 1-60 cor., mică — 90 fil., 6 sticle 5-40 cor., 3 sticle mari 4-80 cor., ce se trimite franco, dacă prețul lor se anticipează.

Apoteca lui K. BRÁDY la „Magyar Király” în Viena, I. Fleischmarkt 2 Depot 5.

Capital social Coroane 1.200.000.

Telefon Nr. 188.

Post sparcassa ung. 29.349.

„Banca generală de asigurare“

societate pe acții în Sibiu—Nagyszeben

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii: **Parteniu Cosma**,
directorul executiv al „Albinei“ și prezidentul „Solidarității“.

„Banca generală de asigurare“ face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijloace: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare“ le face în condițiile cele mai favorabile.

Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbaiții de încredere ai societății.

Prospecte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat.

Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi primite oricând în serviciul societății.

„Banca generală de asigurare“ dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire, că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare“
Sibiu—Nagyszeben. Edificiul „Albina“.

(1) 14—52.

Atragem atențiunea

la pepiniera „Domeniului românesc din Bobalna“ lângă Orăștie, a cărui proprietar e **Dr. Aurel Vlad**, unde se află de vânzare pentru primăvara anului curent un (1) milion

altoi de vie americană,

din calitățile (soiurile) cele mai distinse pentru vin și masă, pe lângă celea mai moderate prețuri. — Viță americană cu și fără rădăcină, și ochiuri pentru altoit din toate varietățile (soiurile) încă se află de vânzare.

Fiind pepiniera noastră bine îngrijită, n-a fost atacată de peronosporă, altoii sunt dezvoltati la perfecție. Pentru altoii liferati din pepiniera noastră garantăm, că soiurile sunt curate.

La cerere să trimită franco și gratis catalogul despre altoi de vie cu prețuri și eu îndrumări practice pentru plantarea și lucrarea nouelor viei

Proprietarii de vie să se adreseze cu încredere deplină la (19) 28—45

Administrația „Domeniului din Bobalna“

Baboina u. p. Szászváros.

A apărut: **Elemi Népiskola Ertesítő könyve** — Indice pentru școlile populare primare. Costă leg. 30 fil. + 10 fil. portă

Se află de vânzare la Librăria seminarului teologic greco-catolic din Blaj—Bálsfalva.

Români replantați via viile cu altoi dela firmă Română!

„MUGURUL“

însoțire economică Elisabetopol—Erzsébetváros.
(Kis-Küküllő v.m.)

☐ ☐ Altoi de vie! ☐ ☐

Calitate distinsă — pe lângă celea mai moderate prețuri soiuri de vin de masă.

Viță americană cu și fără rădăcină, Ochiuri de altoit,
Viță europeană cu rădăcină

— se află de vânzare la —

Însoțirea economică

„MUGURUL“

Elisabetopol—Erzsébetváros.

Material disponibil în altoi peste

≡ **trei (3) milioane.** ≡

Școlile noastre de altoi n'au fost atacate de peronosporă.

Altoii sunt dezvoltati la perfecțiune!

La cumpărări pe credit cele mai ușoare condițiuni de plată.

La cerere preșurent și instrucțiuni gratis și franco.
(104) 48—?

Români! Trimiteți băieții la cursul practic de altoit.

Singurul institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIU

Strada Cisnădiei 5.

Strada Cisnădiei 5.

recomandă

✚ Asigurări împotriva focului ✚

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

✚ Asigurări pe viață ✚

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu platire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apadute.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1910	K.	5.802.540-78
Capitale asigurate pe viață achitate	„	4.884.801-12
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1910	foc	119.829.992-
	viață	11.020.266-
Fonduri de întemeiere și de rezervă	„	2.422.817-

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(8) 83—9

Români! sprijiniți firmele românești și numai astfel veți crește binele!

Prima condiție de reușită este de a folosi material solid!